

รัฐไฟเขียวผลิตไฟฟ้าพลังน้ำโขง ตั้งเอกชนลงทุน 2 แสนล้านบาท

โครงการผลิตไฟฟ้าพลังน้ำสองแห่งรวมกำลังการผลิต 2,951 เมกะวัตต์ ใช้เงินลงทุนเกือบ 2 แสนล้านบาท เป็นจริง จากการที่ พ.ศ.ศึกษาจัดทำรายงานก่อน รายงานความเหมาะสมและรายงานสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น โครงการเดินหน้าเต็มตัวหลังการอนุมัติหลักการจากคณะรัฐมนตรี และรมว.ต่างประเทศของไทยเซ็น MOU กับ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โยนเอกชนศึกษาความเป็นไปได้แล้ว

ตลอดแนวแม่น้ำโขงลำน้ำที่มีความยาว 4,880 กิโลเมตร มีปริมาณน้ำไหลบ่ามากกว่า 475,000 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี คือแหล่งน้ำที่หล่อเลี้ยงผู้คนที่ยาศัยอยู่ตามแนวสองฟากฝั่งได้ใช้ประโยชน์ทั้งด้านการเกษตร การกินใช้น้ำของประชาชนทั้ง 6 ประเทศ

ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน สหภาพพม่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ไทย กัมพูชาและเวียดนาม นอกจากการใช้ประโยชน์ด้านอื่นๆ แล้วยังมีการก่อสร้างโครงการไฟฟ้าพลังน้ำในแม่น้ำโขงหลายแห่ง โดยเฉพาะประเทศจีน ซึ่งลำน้ำโขงได้ไหลผ่านตามแนวความยาว 2,130 กิโลเมตรนั้น มีการพัฒนาการผลิตไฟฟ้าพลังน้ำถึง 14 แห่งกำลังการผลิตไฟฟ้ามากกว่า 10,000 เมกะวัตต์

ขณะที่ประเทศไทยยังไม่มีโครงการพัฒนาการผลิตไฟฟ้าพลังน้ำในแม่น้ำโขงเลย กระทั่งเมื่อปี 2548 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานมอบหมายให้กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานหรือ พ.พ. ทำการศึกษาศักยภาพเพื่อการพัฒนาฝายขึ้นบนไตในแม่น้ำโขง 11 แห่ง และได้ข้อสรุปการพัฒนา

7 แห่ง คือ โครงการไฟฟ้าพลังน้ำปากแบ่ง ไชยะบูลี หลวงพระบาง และดอนสะหง (คอนฟอล) ในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โครงการไฟฟ้าพลังน้ำสามบ่อ ในประเทศกัมพูชา โครงการอีก 2 แห่งตั้งอยู่ระหว่างแนวชายแดนของไทยกับ สปป.ลาว ได้แก่ โครงการไฟฟ้าพลังน้ำฝายบ้านกุ่ม ที่ตั้งอยู่ห่างจาก ปากแม่น้ำโขงใกล้กับหมู่บ้านกุ่ม ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี และโครงการไฟฟ้าพลังงานน้ำฝายปากชม อำเภอปากชม จังหวัดเลย

เบื้องต้นประมาณว่ามูลค่าการลงทุนของทั้งสองโครงการ รวม 190,031 ล้านบาทแบ่งเป็นโครงการบ้านกุ่ม 120,390 ล้านบาท และโครงการปากชม 69,641 ล้านบาทโดยมีกำลังการผลิตรวม 2,951 เมกะวัตต์

โครงการทั้งสองแห่งนี้นับว่ามีความเป็นไปได้มากที่สุด เนื่องจากอยู่ระหว่างชายแดนของทั้งสองประเทศ อีกทั้งได้มีการ ประสานงานและร่วมกันศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ ซึ่งฝ่ายไทย เสนอแนะปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งชี้ให้เห็นถึงผลประโยชน์ที่ ประเทศทั้งสองจะได้รับและความคุ้มค่าด้านการลงทุน

ขณะนี้ พพ.ได้ทำการศึกษาจัดทำรายงานก่อนรายงาน ความเหมาะสม และรายงานสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นของโครงการไฟฟ้า พลังน้ำฝายขั้นบันไดแม่น้ำโขงทั้งสองแห่งนี้เสร็จแล้ว โดยคำนึงถึง ผลกระทบทุกด้าน ทั้งยังพิจารณาความเหมาะสมด้านวิศวกรรม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจด้วย

ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งคือ การมีส่วนร่วมของประชาชน พพ. จึงจัดประชุมระดับพื้นที่โครงการทั้งสอง เชิญชวนผู้มีส่วน ได้เสียให้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการศึกษาโครงการด้านต่างๆ เช่น การศึกษาที่ตั้งฝายโครงการ การศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม เบื้องต้น ฯลฯ โดยแบ่งการประชุมเป็น 2 ระดับคือ การประชุมระดับ พื้นที่โครงการ 2 ครั้งและการประชุมระดับประเทศอีก 2 ครั้ง

ผลสรุปการประชุมพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการ ดำเนินงานโครงการ ส่วนผลกระทบต่อเกาะแก่งอันเป็นแหล่งท่องเที่ยว สำคัญในพื้นที่ ผลกระทบด้านการเกษตร ปัญหาด้านการประมง การขยายพันธุ์ของสัตว์น้ำ ผลกระทบด้านสังคมและการขุดเขย ทรัพย์สินนั้น พพ.ได้นำมาพิจารณาและกำหนดแนวทางแก้ไข ทุกปัญหาไว้อย่างรอบด้าน

โครงการไฟฟ้าพลังน้ำฝายบ้านกุ่ม ที่ระดับเก็บกักปกติ +115.00 ม.รทก. มีพื้นที่น้ำท่วมตลิ่งรวม 13,853 ไร่ ผลกระทบน้ำท่วม บ้านคันท่าเกวียน 29 คร้วเรือน โรงเรียนบ้านคันท่าเกวียน อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี ประเทศไทย บ้านกุ่มน้อย เมืองชนะสมบุรณ์ แขวงจำปาสัก ประเทศสปป.ลาว จำนวน 44 คร้วเรือน บ้านคำต้อและบ้านคันทุ่งไชย เมืองคงเซดิน แขวงสาละวัน ประเทศสปป.ลาว จำนวน 98 และ 73 คร้วเรือนตามลำดับ

ส่วนแนวทางการแก้ไขปัญหามลกระทบทั้งด้านสังคม การคมนาคมทางน้ำ การเพาะปลูกริมตลิ่ง การประมง และการอพยพ สัตว์น้ำ เป็นไปในแนวทางเดียวกันกับโครงการไฟฟ้าพลังน้ำ ฝายปากชม

เป็นที่แน่นอนว่าหลังก่อสร้างโครงการไฟฟ้าพลังน้ำบ้านกุ่ม และฝายปากชมจะทำให้เกิดผลกระทบพื้นที่เหนือฝายบางแห่ง จึงเสนอโครงการป้องกันน้ำท่วมและโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ ทั้งสองแห่งไว้ โครงการปากชมในเขตพื้นที่อำเภอปากชม จังหวัดเลย รวม 6 โครงการ ได้แก่ โครงการป้องกันน้ำท่วมตามแนว ลำน้ำสาขาบ้านหาดคัมภีร์ บ้านปากมั่ง บ้านสงาว บ้านปากเนียม บ้านศรีภูธร บ้านปากชม

ส่วนโครงการไฟฟ้าพลังน้ำฝายบ้านกุ่ม พื้นที่ชุมชนเหนือ ฝายตั้งอยู่ที่ระดับสูงจึงไม่มีผลกระทบจากน้ำเอ่อท่วมพื้นที่ที่แต่ อย่างใด จึงเสนอเพียงโครงการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่โครงการ รวม 22 โครงการ เพื่อเป็นแหล่งน้ำใช้เพื่อการเกษตรและ กิจกรรมต่างๆ

โครงการไฟฟ้าพลังน้ำฝายปากชม
ที่ระดับเก็บกักปกติ +192.00 ม.รทก.มีพื้นที่
น้ำท่วมริมตลิ่งรวม 4,127 ไร่ เกิด
ผลกระทบน้ำท่วมบ้านคนเว้าบางส่วน
จำนวน 70 ครัวเรือน โรงเรียนบ้านคนเว้า
และโนนสว่างอารมณ์ อ.ปากชม จ.เลย
ประเทศไทย และบ้านห้วยทาง เมืองสังข์ทอง
แขวงนครเวียงจันทน์ ประเทศสปป.ลาว
จำนวน 37 ครัวเรือน น้ำท่วมพื้นที่เพาะปลูก
ริมตลิ่ง ถนนและสะพานบางแห่ง ส่วน
ผลกระทบต่อทรัพยากรน้ำและป่าไม้เกิดขึ้น
เพียงเล็กน้อย เนื่องจากในพื้นที่เป็นสภาพป่า
เสื่อมโทรมตามริมน้ำ จึงไม่กระทบต่อต้นน้ำ
ไม่กระทบต่อสัตว์ป่า และไม่กระทบต่อ
แก่งคุดคู้แต่อย่างใด

ผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่ที่อยู่ห่างจาก
แนวริมตลิ่งในบางพื้นที่ อาจเกิดการเอ่อล้น
ของน้ำก็จะมีกรสร้างคันป้องกันน้ำท่วม
เสียปริมาณแม่น้ำโขง และยกระดับถนนและ
สะพานตามแนวเก็บกักน้ำ ส่วนพื้นที่
การเกษตรที่มีการเพาะปลูกริมตลิ่ง
แม่น้ำโขงของฝั่งประเทศไทยจำนวน
160 ครัวเรือน รวมพื้นที่ถูกน้ำท่วม
ประมาณ 800 ไร่ ส่วนฝั่งสปป.ลาว น้ำท่วม
พื้นที่เพาะปลูก 553 ไร่ นั้นจะได้รับการ
ชดเชยทรัพย์สิน

ด้านการประมงนั้นเนื่องจากการ
ดำเนินโครงการดังกล่าวจะทำให้มี
ปริมาณน้ำเพิ่มขึ้นจึงส่งผลกระทบด้านบวก
สำหรับผู้มีอาชีพทำการประมง

ส่วนการอพยพของสัตว์น้ำอันเนื่อง
มาจากการสร้างฝายกีดขวาง จึงต้องสร้าง
ทางปลาผ่านแบบคลองธรรมชาติบริเวณ
ฝั่งซ้ายของฝายให้ปลาขนาดใหญ่และ
ขนาดเล็กสามารถว่ายขึ้นมาเหนือฝายได้

ผลกระทบด้านการคมนาคมขนส่ง
ทางน้ำ หลังการก่อสร้างฝายขวางลำน้ำ
จะมีการก่อสร้างทางเดินเรือบริเวณฝั่ง
ขวาของฝายกว้าง 20 เมตร

การดำเนินงานโครงการ

วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2548

พพ. ว่าจ้างบริษัท ปัญญา คอนซัลแตนท์ จำกัด และบริษัท มหานคร คอนซัลแตนท์
จำกัด ศึกษาศักยภาพการก่อสร้างเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำแบบขึ้นบันไดในแม่น้ำโขง

วันที่ 3 พฤษภาคม 2550

พพ. ว่าจ้างให้บริษัท ปัญญา คอนซัลแตนท์ จำกัด และบริษัท แมคโครคอนซัลแตนท์
จำกัด จัดทำรายงานก่อนรายงานศึกษาความเหมาะสม และรายงานสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นของ
โครงการไฟฟ้าพลังน้ำฝายขึ้นบันไดแม่น้ำโขง 2 แห่ง

วันที่ 24 - 25 กันยายน 2550

จัดประชุมระดับพื้นที่โครงการครั้งที่ 1 (ปฐมนิเทศโครงการ) โดยเชิญผู้มีส่วนได้เสีย
ของโครงการไฟฟ้าพลังน้ำปากชม โดยเฉพาะผู้นำท้องถิ่นในเขตอำเภอเชียงคาน และอำเภอปากชม
จังหวัดเลยเข้าร่วมรับฟังความเห็น

วันที่ 4 - 9 ตุลาคม 2550

จัดประชุมระดับพื้นที่โครงการครั้งที่ 1 (ปฐมนิเทศโครงการ) โดยเชิญตัวแทนและ
ผู้นำชุมชน ผู้มีส่วนได้เสียของโครงการไฟฟ้าพลังน้ำกุ่ม เข้าร่วมรับฟังความคิดเห็นในเขตอำเภอเขมราฐ
อำเภอนาตาล อำเภอโพธิ์ไทร อำเภอโขงเจียม และอำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี

วันที่ 11 - 14 กุมภาพันธ์ 2551

จัดประชุมระดับพื้นที่โครงการครั้งที่ 2 ใน 7 อำเภอได้แก่ อำเภอเชียงคาน อำเภอปากชม
จังหวัดเลย อำเภอเขมราฐ อำเภอนาตาล อำเภอโพธิ์ไทร อำเภอโขงเจียม อำเภอศรีเมืองใหม่
จังหวัดอุบลราชธานี

วันที่ 11 มีนาคม 2551

จัดประชุมหารือระดับประเทศ ณ โรงแรมดอนจันทน์ นครเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาว

วันที่ 11 มีนาคม 2551

คณะรัฐมนตรีเห็นชอบตามที่กระทรวงการต่างประเทศเสนอร่างบันทึกความเข้าใจระหว่าง
รัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เรื่อง ความร่วมมือ
ในการพัฒนาพลังงานไฟฟ้าระหว่างสองประเทศ เพื่อสนับสนุนให้มีการศึกษารายละเอียดความเป็นไปได้
ของการที่จะพัฒนาโครงการไฟฟ้าพลังน้ำที่บริเวณบ้านท่าล่าง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม
จังหวัดอุบลราชธานี ตรงข้ามบริเวณบ้านกุ่มน้อย เมืองชะนะสมบุญ แขวงจำปาสัก สปป.ลาว
ซึ่งเรียกว่า “โครงการไฟฟ้าพลังน้ำฝายบ้านกุ่ม” และสนับสนุนให้ภาคเอกชนเป็นผู้ลงทุนทำการศึกษา
ความเป็นไปได้ดังกล่าว เพื่อเสนอผลให้รัฐบาลของทั้งสองประเทศพิจารณากำหนดแนวทาง
ความร่วมมือดำเนินโครงการต่อไป

วันที่ 25 มีนาคม 2551

นายณพดล บัททะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเดินทางไปสาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาวเพื่อลงนามบันทึกความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาโครงการไฟฟ้าพลังน้ำ

วันที่ 26 มีนาคม 2551

พพ. จัดสัมมนาชี้แจงรายละเอียดแนวทางการดำเนินงานของโครงการไฟฟ้าพลังน้ำ
ฝายขึ้นบันไดทั้งสองแห่งขึ้นที่โรงแรม เดอะ ทวิน ทาวเวอร์ กรุงเทพมหานคร

ส่วนระบบสายส่งไฟฟ้าแรงสูง 500 KV จากโรงไฟฟ้าพลังน้ำปากชมไปยังสถานีไฟฟ้าย่อยอุตรธานี 3 จังหวัดอุตรธานี ความยาว 185 กิโลเมตรมีความกว้างตามแนวข้างละ 35 เมตร รวมเป็นกว้าง 70 เมตรเป็นพื้นที่ประมาณ 8,094 ไร่ การใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่ร้อยละ 25.67 นาข้าวร้อยละ 37.02 ป่าผลัดใบเสื่อมโทรมร้อยละ 11.07 ป่าเต็งรังร้อยละ 9.30 เป็นพื้นที่ชุมชนเพียงร้อยละ 7.68 เท่านั้น

การพัฒนาโครงการผลิตไฟฟ้าพลังน้ำขนาดใหญ่ทั้งสองแห่ง นอกจากจะลดการนำเข้าพลังงานแล้วยังช่วยลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์อันเป็นสาเหตุภาวะโลกร้อนได้อีกด้วย

โครงการไฟฟ้าพลังน้ำบ้านกุ่มมีขนาดกำลังการผลิต 1,872 เมกะวัตต์ หรือปีละ 8,012.0 ล้านหน่วยต่อปี สามารถลดการนำเข้า

น้ำมันเตา 24,168 ล้านบาท ลดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ได้ 5.49 ล้านตันต่อปี มูลค่าการลงทุนประมาณ 120,390 ล้านบาท

โครงการไฟฟ้าพลังน้ำปากชมมีกำลังการผลิต 1,079 เมกะวัตต์ หรือปีละ 5,051.9 ล้านหน่วยต่อปี ลดการนำเข้าน้ำมันเตา 15,239 ล้านบาทต่อปี ลดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ 3.46 ล้านตันต่อปี มูลค่าการลงทุนประมาณ 69,641 ล้านบาท

แม้รัฐบาลจะอนุมัติให้ทำการโครงการศึกษาความเป็นไปได้ของทั้งสองโครงการ และได้ลงนามบันทึกความเข้าใจเพื่อความร่วมมือด้านการพัฒนาไฟฟ้าพลังน้ำแม่น้ำโขง แต่โครงการขนาดใหญ่ที่มีการลงทุนนับแสนล้านบาทนั้น ต้องได้รับการสนับสนุนจากทุกฝ่ายจึงจะสามารถดำเนินการให้เป็นจริงได้ ●

